

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/9/2025
Identifikačné číslo spisu:	7819201769
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7819201769.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti K. S., narodeného XX. H. XXXX a W. S., narodenú XX. H. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Košice, Staničné Námestie č. 9, deti rodičov: matky JUDr. S. K. Q., narodenej XX. H. XXXX, X., A. A. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Kristínou Malou Piovarčiovou, PhD., Košice, Štúrova č. 20 a otca JUDr. K. S., narodeného XX. K. XXXX, X., T. A. XXXX/XX, zastúpeného spoločnosťou JUDr. Kišeľak, s.r.o., Prešov, Weberova č. 8, IČO: 53916425, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Lukáš Kišeľak, o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 5P/84/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2024 sp. zn. 23CoP/81/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 19. januára 2024 č. k. 5P/84/2019-815 v spojení s doplnacím rozsudkom z 15. februára 2024 č. k. 5P/84/2019-836 zvýšil výživné zo strany otca na maloletého K. zo sumy 450 € na sumu 800 € mesačne a na maloletú W. zo sumy 350 eur na sumu 700 eur, ktoré otec je povinný uhrádzať vždy do 5. dňa toho ktorého mesiaca vopred do rúk matky počnúc dňom 01. júna 2019 (výrok I.), dlžné výživné za obdobie od 01. júna 2019 do 31. januára 2024 na maloletého K. v sume 19.600 eur a na maloletú W. v sume 19.600 eur je otec povinný uhradiť v lehote do 90 dní od vyhlásenia tohto rozsudku, k rukám matky (výrok II.), zaviazal otca prispievať na tvorbu úspor maloletému K. po 50 eur mesačne a malotej W. po 50 € mesačne, vždy do 5. dňa toho ktorého mesiaca vopred, počnúc dňom 01. júna 2019, a to na účty maloletých detí, ktoré je matka povinná zriadiť maloletým deťom do 30 dní od vyhlásenia tohto rozsudku. Dlžnú sumu určenú na tvorbu úspor za obdobie od 01. júna 2019 do 31.

januára 2024 na maloletého K. v sume 2.800 eur a na maloletú W. v sume 2.800 eur je otec povinný uhradiť na účty maloletých detí do 30 dní odo dňa zriadenia predmetných účtov (výrok III.), návrh otca na zníženie výživného zamietol (výrok IV.), styk otca s maloletými deťmi K. a W. neupravil (výrok V.), vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok VI.), vyslovil, že štát má voči matke a otcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok VII.), určil povinnosť matke a otcovi nahradiť štátu trovy konania v sume po 428,28 eura (výrok VIII. a IX.), čím zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava č. k. 7P/217/2015 - 691 zo dňa 09. februára 2017 vo výroku III. a IV. (výrok X.).

1.1. Aplikujúc na vec ustanovenia § 62 a nasl., § 65, § 75 a § 76, § 79 ods.1 a 3 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) súd prvej inštancie, vychádzajúc z premisy, že dieťa sa má podieľať na životnej úrovni rodičov a že miera vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu nemusí byť rovnaká, akceptujúc zákonnú povinnosť rodičov plniť vyživovaciu povinnosť voči deťom, konštatoval dôvodnosť návrhu matky na zvýšenie výživného zo strany povinného otca vo vzťahu k obojmaloletým deťom, keďže od poslednej súdnej úpravy sa odôvodnené potreby týchto preukázane zvýšili ich rastom, školskými povinnosťami aj záujmovými činnosťami. V čase posledného rozhodnutia maloletý navštevoval prvý stupeň základnej školy, maloletá materskú školu. Aktuálne, v čase rozhodnom pre posúdenie veci, sa maloletý pripravuje na strednú školu a maloletá je aktívna športovkyňa, s čím má matka spojené zvýšené výdavky. Otec sa na týchto výdavkoch žiadnym iným spôsobom nepodieľa. Starostlivosť o maloleté deti v plnej miere zabezpečuje matka. Otec s deťmi nie je v žiadnom kontakte, nad rámec výživného ničím neprispieva. Súd akceptoval výdavky na maloleté deti ako ich deklarovala matka a to okrem bežných výdavkov súvisiacich so stravou, ošatením a bývaním, súd vzal do úvahy, že maloleté deti sa aktívne venujú športu, výdavky na doučovanie a kultúrne vyžitie, považujúc tieto za odôvodnené a zodpovedajúce potrebám maloletých detí. Otec žiaden z týchto výdavkov konkrétne nerozporoval, nedokázal sa vyjadriť k ich dôvodnosti, nakoľko s deťmi nie je v žiadnom kontakte. Otec na preukázanie príjmu predložil iba daňové priznanie, pričom mal dostatočný časový priestor a bol súdom viackrát vyzvaný na predloženie potrebných dokladov na preukázanie svojich tvrdení za stavu, že ním uvádzané výdavky prevyšujú jeho príjem (v roku 2018 v sume 542,71 eura, v roku 2020 v sume 1.516 eur, v roku 2021 v sume 1.339 eur a v roku 2022 v sume 1.085 eur) a nie je tak zrejmé, z čoho svoje výdavky, týkajúce sa len jeho osoby vo výške 1.220 eur mesačne, celkovo otcom deklarované mesačne vo výške 2.340 eur, uhrádza.

1.2. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že majetkové pomery otca umožňujú prispievať maloletým deťom aj na tvorbu úspor, vychádzajúc tiež z uznesenia Okresnej prokuratúry Košice II o zaistení majetku otca, ktorý disponuje dvoma sporiacimi účtami, dvoma osobnými a dvoma bežnými účtami, čo otec znova vo svojich vyjadreniach neuviedol. Preto tiež súd vyslovil, že podmienky na zníženie výživného zo strany otca neboli splnené a jeho návrh zamietol a otca zaviazal prispievať aj na tvorbu úspor maloletých detí na účty maloletých detí s určenou povinnosťou matke zriaďovať také 30 dní od vyhlásenia rozsudku.

1.3. Otec bol zároveň zaviazaný povinnosťou uhradiť dlžnú sumu, určenú na tvorbu úspor za obdobie späťne od 01. júna 2019 do 31. januára 2024 do 30 dní odo dňa zriadenia predmetných účtov. S poukazom na ustanovenie § 232 ods.3 CSP určil prvoinstančný súd ďalej povinnému otcovi dlhšiu lehotu v trvaní 90 dní na úhradu dlžného výživného, ktoré vzniklo zvýšením sumy výživného pre maloleté deti, ktoré mu neumožnil splácať v splátkach pre nedostatok dôvodu s poukazom na skutočnosť, že aktuálne je v možnostiach otca hradiť v hotovosti výdavky napríklad za kúpu bytu, motorového vozidla, garážové státie.

1.4. Stretávanie otca s maloletými deťmi súd neupravil, napriek návrhu otca na zintenzívnenie styku, vychádzajúc zo záverov znaleckého dokazovania, na podklade ktorých nie je možné upraviť styky otca s maloletými deťmi, keď v momentálnej situácii deti nedokážu nadviazať kontakt s otcom bez adekvátnej pomoci a je namieste nariadenie výchovného opatrenia v zmysle podľa § 37 Zákona o rodine, ktorým bude maloletým deťom a ich rodičom nariadená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu. Reflektoval pri tom na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 4CoP/70/2023 zo dňa 21. septembra 2023 s tým, že súd vydá uznesenie o začatí konania a následne rozhodne o nariadení predmetného výchovného opatrenia, nakoľko vyvstala potreba pracovať s celou rodinou s pomocou odborníkov, ktorí budú nápomocní pri budovaní a upevňovaní vzťahu otca s maloletými deťmi.

1.5. Napokon súd nezistil žiadne okolnosti, podľa ktorých by mal priznať jednému z účastníkov nárok na

náhradu trov konania, preto rozhodol v zmysle všeobecnej zásady tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania podľa § 52 CMP. O trovách štátu za odmenu a výdavky znalca rozhodol súd vzhľadom na charakter veci, keď rozdelil náhradu trov, ktoré takto v uvedenej výške štátu vznikli, na polovicu oboch účastníkom konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 26. novembra 2024 sp. zn. 23CoP/81/2024 potvrdil prvostupňový rozsudok v spojení s jeho doplniacim rozsudkom a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP. Otec požiadal písomne o oznámenie termínu vyhlásenia rozsudku 1 deň pred nariadeným termínom, odvolací súd nepovažoval za potrebné odložiť vyhlásenie rozsudku na základe žiadosti otca, pretože otcovi (odvolateľovi) bol termín verejného vyhlásenia rozhodnutia odvolacím súdom zrejmý už dňa 20. novembra 2024 nahliadnutím a stiahnutím príslušného upovedomenia o zverejnení na úradnej tabuli v elektronickom súdnom spise.

2.2. Reagujúc na odvoláciu námietku otca, týkajúcu sa zákonného sudcu na konanie a rozhodnutie v odvolacom konaní v predmetnej veci, konštatoval správnosť postupu pri pridelení veci podľa zásad Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2024 v znení zmien a dodatkov, keď po tom, čo dňa 08. júla 2024 došlo po predložení spisu s napadnutým rozsudkom okresného súdu vo veci samej príslušnému odvolaciemu súdu na konanie o odvolaní účastníka, bola táto vec riadne náhodným elektronickým výberom pridelená senátu 23CoP. Na tom nič nemenila skutočnosť, že tomuto predloženiu veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní účastníka proti rozhodnutiu vo veci samej, predchádzalo predloženie toho istého spisu na konanie o opravných prostriedkoch proti uzneseniam č.k. 5P/84/2019-45 z 21. augusta 2023 (dňa 19. septembra 2023), č.k. 5P/84/2019-449 z 09. decembra 2022 (dňa 27. marca 2023), či predloženie veci na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, predchádzajúce predloženiu veci na odvolacie konanie proti podanému opravnému prostriedku proti rozsudku vo veci samej. V tejto súvislosti uviedol, že zákonným sudcom je podľa § 3 od.3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v platnom znení sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Senátu 4CoP bol prvotne pridelený náhodným výberom na rozhodnutie návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia podaný v odvolacom konaní, ktorý bol doručený otcom odvolaciemu súdu pred tým, ako bola na odvolanie preložená vec sama. Senátu 4CoP bol tento návrh pridelený nesprávne. Podľa rozvrhu práce KS v Prešove (ktorým sa podľa § 3 zákona 757/2004 Z.z. určuje zákonný sudca) „Ak bol v priebehu odvolacieho konania podaný v odvolaní napadnutej veci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 362 Civilného mimosporového poriadku, vec takto podaného návrhu sa zapíše do registra CoPno tomu odvolaciemu senátu, ktorému napadla vec podaného odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie“. Z rozvrhu práce teda vyplýva, že najskôr mala byť zákonnému sudcovi pridelená vec sama a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nasleduje túto vec samu. Takýmto spôsobom bola táto vec a aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (prvotne pridelený senátu 4CoP) pridelená senátu 23CoP.

2.3. Ďalej uviedol, že zo skutočne zisteného stavu na základe riadne vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplýva, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom uplynula doba, ktorej samotné plynutie má za následok zmenu odôvodnených potrieb vyvíjajúcich sa maloletých detí, navyše okrem bežných aj súvisiacich so športovým zameraním oboch a tiež vzdelávaním s nadstavbou pre prípravu na budúce povolanie. Zároveň došlo k zmene majetkových a príjmových pomerov na strane povinného otca, ktorý v minulosti vykazoval straty v podnikateľskej činnosti, aktuálne deklaruje vyšší príjem. V prípade matky maloletých detí, ktorá sa o maloleté deti stará, súd v minulosti i aktuálne ráta primárne s jej osobnou starostlivosťou o maloletých, keď teraz navyše plne hradí navýšené výdavky, spojené s výchovou a výživou pre pasivitu otca. I po predložení návrhov na dokazovanie v priebehu odvolacieho

konania odvolací súd odkázal na odôvodnenie vecne správneho rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže otec naďalej virohodne nepreukázal zrejmy rozdiel medzi jeho výdavkami a deklamovaným príjmom, ktorý tieto neustále prevyšujú od doby začiatku konania v roku 2019. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že «predloženie týchto dokladov by nepreukázalo skutočné príjmy otca, o čom svedčí aj to, že otec na otázku súdu „aké sú jeho skutočné príjmy“, keď podľa daňového priznania jeho príjmy nepokrývajú jeho výdavky, otec uviedol „v zmysle daňového priznania“; je teda zrejmé, že skutočný príjem otca nie je možné zistiť z uvedených dokladov.» Odvolací súd nespochybňuje vykonané dôkazy, z ktorých vyplýva príjem otca, avšak je toho názoru, že vzhľadom na výdavky otca významne prevyšujúce jeho príjem, musel otec mať ďalšie zdroje financovania svojich potrieb, ktoré mal oznámiť a preukázať súdu. Otec tak doposiaľ neurobil, hodnoverne nepreukázal celý svoj príjem, a preto bolo správne použitie ustanovenia § 63 ods. 1 ZoR. Poukázal na ustálenú dovolaciu prax (6Cdo/107/2022 - R 6/2023) „Vo veciach výživného na maloleté deti súd aplikuje právnu domnienku podľa § 63 ods. 1 veta druhá zákona o rodine o výške priemerného mesačného príjmu rodiča nielen vtedy, keď rodič nepredloží súdu podklady na vyhodnotenie svojich majetkových pomerov, ale tiež vtedy, keď síce formálne splní svoju edičnú povinnosť (napr. predložením priznania k dani z príjmov), hodnoverne ale nepreukáže celý svoj skutočný príjem.“ Nemalo vplyv na správnosť rozhodnutia, že fiktívny príjem otca za celé obdobie sa zvyšoval, a teda nejednalo sa vždy o sumu 5.377,60 eura (pričom aj súd prvej inštancie uviedol, že „dvadsaťnásobok sumy životného minima, čo v súčasnosti predstavuje sumu 5.377,60 €“). Aj dvadsaťnásobok sumy životného minima za rok 2019 (4.200 eur) odôvodňuje určenie výživného v sumách, ktoré určil súd prvej inštancie.

2.4. Odvolací súd konštatoval, že správne postupoval súd prvej inštancie, ak svoje rozhodnutie o výživnom založil pri pretrvávajúcich odôvodnených pochybnostiach o osobnej, majetkovej a finančnej situácii povinného otca, na výsluchoch a vyjadreniach rodičov, listinných dôkazoch, vlastnej vyšetrovacej činnosti. V priebehu konania súd viackrát vyzýval otca na predloženie účtovných dokladov, pričom tieto doklady neboli predložené tak, ako boli žiadané súdom. V konaní boli na preukázanie jeho pomerov predložené daňové priznania za roky 2018-2023, vrátane účtovných uzávierok, aj opakované (č.l. spisu 73-81, 412-435, 519-534, 566-567, 698-708, 952-976, 1161-1171, 1203-1231, ktoré odvolací súd nespochybňuje, no súčasne zotrúva na závere o nedostatočnom vysvetlení dodatočných zdrojov. Ďalej faktúry (č.l. 568), bankové výpisy (č.l. 570, 573, 594, 726-756, 787-811, 813, 856-859, 982-986, 988-999, 1009-1013, listy vlastníctva (č.l. 116-123, 557, 664-675, 913, 1232-1265), preukazujúce majetkovú fluktuáciu v neprospech záujmu maloletých detí, uznesenie Okresnej prokuratúry zo dňa 07. júla 2023 o zaistení majetku (č.l. 574-588). Odvolací súd preto dospel k záveru, že otec neuviedol v zásade žiadne relevantné námietky, ktoré by mohli zakladať dôvodné pochybnosti o záveroch súdu prvej inštancie vo vzťahu k dokazovaniu zameranému na zisťovanie majetkových pomerov a finančných možností a schopností na strane otca. Otec namietal aplikáciu ustanovenia § 63 ods. 1 ZoR, pričom odvolací súd v tej súvislosti poukazuje na to, že zavedenie tejto právnej domnienky v Zákone o rodine do právneho poriadku bolo iniciované problémami, ktoré sa vyskytovali v praxi pri preukazovaní, presnejšie neochote preukazovania príjmov rodičmi, vykonávajúcimi podnikateľskú činnosť. Súd v konaní zdržiavala v neprospech záujmu detí neochota preukazovania výšky príjmov, ako tomu jednoznačne je aj v danej veci, vykazovanie strát, neprimeraných výdavkov, v snahe minimalizovať svoju vyživovaciu povinnosť (6Cdo/107/2022).

2.5. Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd v konaní postupoval v súlade s vyšetrovacou zásadou, ktorá sa uplatňuje v civilných mimosporových konaniach, ktorá spolu s princípom oficiality a materiálneho vedenia konania má viesť k rozhodnutiu, ktoré je čo najbližšie k skutočným hmotnoprávnym pomerom účastníkov konania. Táto vyšetrovacia zásada neneguje aktivitu účastníkov konania, ktorí majú povinnosť súčinnosti a povinnosť úplného a pravdivého opísania rozhodujúcich skutočností, relevantných pre meritórne rozhodnutie vo veci. Uvedené je úzko prepojené s ustanovením § 75 ods. 1 ZoR, podľa ktorého rodič, ktorý je podnikateľom, má povinnosť preukázať súdu svoje príjmy a predložiť všetky doklady preukazujúce jeho príjem a to aj sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu.

2.6. Ďalej uviedol, že ustanovenie § 63 ods. 1 ZoR predpokladá vznik určitých povinností rodiča v súvislosti s konaním o určenie výživného (z procesného hľadiska dochádza k prenosu povinnosti tvrdenia a dôkazného bremena na povinnú osobu). Vymenúva tri navzájom sa prelínajúce povinnosti a to povinnosť preukázať pred súdom príjmy z inej nezávislej činnosti, povinnosť predložiť súdu podklady na

zhodnotenie svojich majetkových pomerov a povinnosť umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu, zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Pokiaľ ide o povinnosť preukázať príjmy z inej než závislej činnosti, treba ich podložiť relevantnými dôkazmi, z ktorých možno vyvodzovať výšku príjmu. Treba vychádzať zo zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, ktorý účtovným jednotkám ukladá povinnosť účtovať majetky, záväzky, náklady, výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazovať ich v účtovných závierkach, pričom účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Druhou zákonnou povinnosťou, vyplývajúcou z ustanovenia § 63 ods. 1 je edičná povinnosť, t.j. povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie majetkových pomerov. Zjavne ide o širšie vymedzenie ako pri prvej povinnosti, keďže požadované podklady sa týkajú celkových majetkových pomerov, nie len príjmov povinného. Za takéto podklady možno považovať listy vlastníctva preukazujúce majetkové pomery týkajúce sa nehnuteľností, stavy účtov a vkladov v bankách, register cenných papierov, doklady o vlastníctve motorových vozidiel, resp. akýchkoľvek cenností. Treťou povinnosťou je povinnosť sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu umožniť súdu zistiť ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie. V texte zákona nie je uvedený odkaz na osobitný predpis. V dôvodovej správe sa však spomína § 23 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb., ktorý však ustanovuje zákonnú licenciu na sprístupnenie údajov, ktoré sú predmetom daňového tajomstva pre potreby súdneho konania. Obdobne pri bankovom tajomstve podľa zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách platí povinnosť oznámiť súdu potrebné údaje. Predmetom utajovania sú aj údaje vedené v evidencii centrálného depozitára podľa § 109 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách.

2.7. Zákonná domnienka výšky príjmu ako prostriedok objektivizácie príjmov povinného má nastúpiť, ak si rodič nesplní túto povinnosť. Z gramatického výkladu (je povinný preukázať, predložiť a sprístupniť), ako aj z odlišného obsahu týchto povinností, vyplýva, že nejde len o jednu, ale o viacero povinností, pričom nesplnením hociktorej z nich dochádza k stavu, že súd si nemôže urobiť správny a úplný záver o pomeroch povinnej osoby, preto nastupuje predmetná fikcia. V zmysle tohto zákonného odkazu je potrebné aplikovať ustanovenie zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v spojení s príslušným opatrením upravujúcim výšku životného minima. Ide o domnienku mesačného príjmu. Z takto ustálenej sumy potom súd pri zhodnotení všetkých hľadísk pre určovanie výšky výživného určí jej konkrétnu výšku. Súd nie je povinný upozorňovať povinného na hmotnoprávne následky nesplnenia si uvedených povinností, keď poučovacia povinnosť sa vzťahuje len na procesné práva a povinnosti.

2.8. Odvolací súd pri určení výživného nezistil vybočenie z medzí zaužívanej rozhodovacej činnosti súdov, ak súd pri výške výživného zohľadnil, že otec nepreukázal podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov dostatočne vierohodným spôsobom napriek opakovaným výzvam súdu a aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 ZoR. Otcove tvrdenie o jeho mesačnom príjme je v zjavnom rozpore so zisteniami o otcovom majetku a príjmoch (vlastníctvo áut, nehnuteľností pred i po ich prevodoch, bankových účtov, výkon advokácie), ktoré nekorešpondujú s výdavkami a sú dôvodom na aplikáciu ustanovenia § 63 ods. 1 ZoR, pretože dávajú možnosť predpokladať, že otec súdu nepriznal celý svoj skutočný príjem (6Cdo/107/2022).

2.9. Ďalej uviedol, že otec nijako rozumne a zodpovedne nevysvetlil svoj postoj vo vzťahu k maloletým deťom, ktorých výchovu a výživu po celý čas dobrovoľne nezabezpečoval potrebnou pravidelnou réziou finančnou, či vecnou riadne, prispôbiac túto záujmom svojich maloletých detí. Táto povinnosť spolupodieľať sa na výchove a výžive svojich detí, nielen zákonná, ale primárne etická, mu pritom mala byť a je známa a mala, naďalej má, tvoriť predpoklad zodpovedného prístupu rodiča do doby, kým jeho deti nenadobudnú schopnosť žiť sa samé. Odvolací súd pri tom jednoznačne na základe vykonaného dokazovania možností a schopností rodičov konštatoval, že v danom prípade možno rátať s vyššou úrovňou vyživovacej možnosti zo strany povinného rodiča než len minimálnou, či priemernou. Životná úroveň všetkých maloletých detí odvolateľa, odrážajúca životnú úroveň jeho samého, dáva predpoklad vyššej prípravy na budúci život, na budúce povolanie detí, za využitia lepších možností pre rozvíjanie ich všestranného potenciálu. K tomu práve má slúžiť všemožná podpora rodičov a k tejto má smerovať v rozhodnom období ich zodpovedná snaha. Vychádzajúc z legitímnej zákonnej premisy zodpovednosti rodičov za výchovu a výživu ich maloletých detí v rozsahu schopností a možností rodičov, odvolací súd očakáva u povinného otca, najneskôr od doby vedenia predmetného konania, tvorbu finančnej rezervy pre uvedený účel i s ohľadom na možnosť autoritatívneho rozhodnutia súdu o povinnosti tvorby úspor

pre maloleté deti najneskôr od doplnenia návrhu dňa 22. septembra 2022 a pre neplnenie si vyživovacej povinnosti v potrebnom rozsahu i pre účely úhrady dlžnej sumy popri určení zvýšenej sumy výživného.

2.10. Odvolací súd zdôraznil, že i napriek tomu, že konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa spravuje vyšetrovacou zásadou, nezbavuje to dôkaznej povinnosti účastníka konania, ktorý sa niečoho v konaní domáha, aby tieto svoje skutkové tvrdenia preukázal. Účastník konania, ktorý chce dosiahnuť v konaní rozhodnutie v jeho prospech, musí vyvíjať procesnú aktivitu a označovať dôkazy za účelom unesenia dôkazného bremena. Skutočnosť, že pôjde len o nesporné konanie, ktoré sa spravuje vyšetrovacou zásadou, bude z pozície účastníka konania znamenať len toľko, že súd je povinný z úradnej povinnosti a nezávisle na procesných stranách objasniť skutkový stav a nie je viazaný návrhmi účastníkov konania. Popri povinnosti súdu zisťovať objektívne skutočnosti danej veci v zmysle tzv. vyšetrovacieho princípu mimosporového súdneho konania, je opodstatnené očakávanie súdneho orgánu, že k tomu mu bude účastníkmi poskytnutá náležitá súčinnosť. V konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nie je úlohou súdu dokázať pri pasivite účastníka, najmä majúcej znaky úmyslu zastierať skutočnosť, že tvrdenia účastníka sú pravdivé, resp. nepravdivé, špeciálne vo vzťahu k určení vyživovacej povinnosti, ako v danom prípade, až do úrovne finančného, či majetkového auditu povinného rodiča nariadením znaleckého dokazovania. Dokazovanie predstavuje širokú škálu súdom využívaných prostriedkov na preukázanie potrebných skutočností. Príslušná metodológia dokazovania má za úlohu posunúť finálne zistenia k hranici objektivity, transparentnosti a preskúmateľnosti, pričom dokazovanie môže súd vykonávať ex officio alebo na návrh. Iba súd pri tom rozhoduje o prípustení poskytnutých dôkazov. Platí však, i keď nie absolútne, že každý účastník konania primárne by mal preukázať svoje tvrdenia. Cielené prenášanie bremena dôkazu na súd odporuje zásade hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania. Tu odvolací súd zdôrazňuje vždy existujúcu možnosť rodičovskej dohody, ktorú zákon uprednostňuje. Ani v danom prípade povinnému otcovi nič nebránilo plniť si vyživovaciu povinnosť voči svojim dvom maloletým deťom primárne dobrovoľne v potrebnom rozsahu, hoc formálne, učiniac svojej zákonnej a morálnej povinnosti zadosť a v rovnakej dôležitosti sa súčasne uchádzať o výchovu a výživu svojich detí aj inak, osobne, či materiálne. Nedôveryhodný a z hľadiska zodpovednosti, z pohľadu záujmu maloletých detí, neakceptovateľný bol postoj odvolateľa, ktorý v zásade argumentuje, že si svoju životnú úroveň naďalej udržiava len za pomoci svojej aktuálnej manželky, pôžičiek. A deje sa tak i za stavu deklamovaného negatívneho dopadu jeho trestného stíhania na jeho majetok a profesnú činnosť. Pozornosti odvolacieho súdu v prípade povinného otca neušla ani jeho pretrvávajúca majetková fluktuácia. Napokon, keďže pre preskúmanie veci odvolacím súdom je relevantný stav v čase rozhodnutia vo veci súdom prvého stupňa, rozhodujúcou nie je zmena právnej formy výkonu jeho povolania s účinnosťou od 15. mája 2024 v nadväznosti na ním takto dosahovaný príjem.

2.11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci dostatočne rozsiahlo zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol. Nemožno tu konštatovať pre účastníka prekvapivú aplikáciu ustanovenia § 63 ods.1 ZoR, ako to namieta odvolateľ. Súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy významné pre rozhodnutie, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, odôvodnenie rozsudku je presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd stotožnil. Odvolací súd dodal, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odvolací súd ďalej konštatoval, že rozsudok súdu prvej inštancie o zvýšení výživného obsahuje náležitosti rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP a len odlišný názor účastníka vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov a úvahám súdu nečiní rozhodnutie nezákonným, arbitrárnym a nepreskúmateľným.

2.12. Pre účely kvantifikácie výživného odvolací súd podporne použil materiál Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z roku 2024, na ktorý poukazoval v rámci odvolacích námietok i odvolateľ. Tzv. tabuľkové výživné je prostriedkom štandardizácie rozhodovacej činnosti súdov, vždy však len s odporúčacím charakterom. Jeho vytvorenie je vo svojej podstate analýzou rozhodovacej činnosti v obdobných skutkových okolnostiach, zároveň nahrádza aktivitu, ktorý by inak musel vykonať odvolací súd, aby nastolil princíp právnej istoty a zabezpečil vo svojej rozhodovacej činnosti, že v skutkovo obdobných veciach nebude rozhodované rozdielne. V zmysle tohto tabuľkového výživného sa vypočítava výživné z čistého príjmu rodiča, ktorý je zároveň kvantifikačným vyjadrením jeho možností, schopností a majetkových pomerov. Jednotlivé vekové kategórie detí dostatočne zohľadňujú fyzický

vývin dieťaťa aj prechod v rámci stupňov školskej dochádzky. Zohľadňuje počet vyživovacích povinností rodiča a zohľadňuje mieru starostlivosti o dieťa a styk s dieťaťom. Materiál je doporučený na prípady maximálne 4 vyživovacích povinností rodičov, je preto použiteľný na preskúmaný prípad. Aplikácia tabuľkového výživného do určitej miery zovšeobecňuje právne veci určovania výživného a zároveň nastoľuje v rozhodovacej činnosti právnu istotu. Za jeho výhodu považuje odvolací súd kategorizáciu detí podľa veku, pričom jednotlivé vekové kategórie dostatočne zohľadňujú fyzický aj spoločenský vývin dieťaťa, tiež prechod v rámci stupňov školskej dochádzky. Pri veku detí 10 -14 rokov a pri vyživovacej povinnosti k dvom maloletým deťom je tzv. tabuľkové výživné určené rozsahom 16 % na dieťa, t.j. 32 % na obe maloleté deti z čistého príjmu povinného rodiča - otca. Uvedenému zodpovedá aj zvýšenie výživného súdom prvej inštancie v nižšom rozsahu, vrátane určenia vyživovacej povinnosti v rozsahu tvorby úspor a to tak v určenom rozsahu už v čase začatia konania, ako až do rozhodnutia súdu a to súčasne podporne s možnosťou zabezpečovať výchovu a výživu svojich maloletých detí otcom aj inak - materiálne, osobným prínosom a pod.

2.13. Zvýšenie výživného napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie tak plne zodpovedá kritériám v zmysle Zákona o rodine, zohľadňuje zmenu pomerov na strane oprávnených maloletých detí z výživného, ako aj na strane rodičov, berúc do úvahy osobnú starostlivosť preferenčného rodiča - matky a na strane povinného otca, ktorý sa inak na ich výchove a výžive aktuálne nepodieľa, tiež na vývoj životných nákladov. Súd prvej inštancie sa pri tom podrobne zaoberal príjmovou situáciou na strane povinného otca postačujúcim spôsobom pre rozhodnutie, ako aj odôvodnenými potrebami maloletých detí, odkázaných výchovou a výživou na svojich rodičov. Otec sa iným spôsobom ako plátbou výživného na starostlivosť o syna a dcéru nepodieľa, čo je rovnako výrazným faktorom pri určení výšky vyživovacej povinnosti, s deťmi sa nestretáva pre aktuálne už vzájomne rozvrátený vzťah. Aj z uvedeného dôvodu otec neakceptoval návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti, čo odvolací súd považuje za nedôvodné. Nie dobrý vzťah medzi otcom a deťmi nemôže byť dôvodom na zbavenie sa subjektívnej zákonnej povinnosti prispievať na výživu maloletých detí až do času, kým nebude schopné sa živiť samé. Otec má dostatočný príjem na uhrádzanie zvýšeného výživného, nemá inú vyživovaciu povinnosť, ani iné preukázané vysoké výdavky, na ktoré by súd musel prihliadať. Rizikovosť výkonu povolaní otca, či nestabilný príjem nemožno zohľadňovať na ťarchu záujmu maloletých detí.

2.14. Odvolacia námietka, spočívajúca v uložení úhrady dlžného výživného jednorazovo v predĺženej lehote splatnosti je podľa názoru odvolacieho súdu rovnako nedôvodná vzhľadom na ustálený mesačný príjem otca, pričom už v čase podania návrhu na zvýšenie výživného mal povinný otec vedomosť, i vzhľadom na jeho právnické vzdelanie, o tendencii legitímneho zvyšovania sumy výživného primerane rastu a vývoju jeho maloletých detí, úmerne veku a životným potrebám. Namieste je tak očakávanie, že povinný otec si potrebnú rezervu na plnenie vyživovacej povinnosti bude kumulovať. Odvolací súd preskúmal výpočet dlžného výživného a dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri jeho výpočte (výrok II.) postupoval v zmysle zákona a vypočítal ho matematicky správne. Podľa § 44 CMP sú rozsudky o výživnom vykonateľné doručením, teda priamo dňom doručenia rozhodnutia, nie v určitej lehote počítanej od doručenia rozhodnutia. Stanovenie inej lehoty na zaplatenie výživného (vrátane stanovenia lehoty na zaplatenie výživného viazanej na právoplatnosť rozhodnutia) popiera obsah a účel ustanovenia § 44 CMP a je aj proti záujmu vyživovanej osoby. Rozhodnutie súdu o povinnosti platiť výživné je deklaratórne, povinnosť vyživovať vyplýva priamo zo zákona. Každá osoba povinná vyživovať inú osobu si musí byť tejto povinnosti vedomá a tomu prispôbiť svoje správanie. Nie je možné akceptovať, aby vyživovacia povinnosť nebola plnená a povinná osoba potom, ako ju na platenie výživného zaviazal súd, získava rozhodnutím súdu ďalší odklad plnenia. Odvolací súd považuje za možné v súlade so zásadami CMP (čl. 1 CMP) výnimočne stanoviť dlhšiu lehotu na zaplatenie dlžného výživného. V danom prípade súd prvej inštancie stanovil dlhšiu lehotu (90 dní od vyhlásenia rozsudku), odvolací súd nevidí žiaden skutkový ani právny dôvod na to, aby túto lehotu ešte predlžoval.

2.15. Pokiaľ ide o ďalšie výroky napadnutého rozsudku, v tejto časti hodnotí odvolací súd podané odvolanie bez uvedenia dôvodov ako formálne podané. Odvolateľ v rámci odvolacieho konania nijako nespochybňoval rozhodnutie súdu styk otca s maloletými deťmi neupraviť, vecne správne s ohľadom na závery vykonaného znaleckého posudku a nutnosť pracovať na vzájomných rodinných vzťahoch za podpory odborného poradenstva (výrok V.), obdobne výroky o trovách konania a trovách štátu (výroky VI. až IX.). Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

2.16. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP. V - rozsahu - obsahom dovolaní (na 21 stranách) medzi iným navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie alternatívne zrušiť obe nižšie rozhodnutia a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. e) CSP namietal, že podľa jeho názoru bol v posudzovanom odvolacom konaní zákonným senátom senát 4CoP a nie senát 23CoP, ktorý o odvolaní vecne rozhodol, pretože „podľa môjho názoru zákonným sudcom pre konanie o odvolaní je senát 4CoP a sudca, ktorému napadla vec náhodným výberom po prvýkrát po podaní odvolania“. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že „[n]ávrh na neodkladné opatrenie v rámci odvolacieho konania bol pridelený do senátu 4NcP - Kaliňáková Ingrid JUDr. ... z dôvodu, že išlo o náhodný výber“.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že „ako odvolateľ požiadal odvolací súd, aby mu bol termín verejného vyhlásenia rozhodnutia oznámený ... k čomu nedošlo“. Poukázal na ustanovenie § 219 ods. 3 CSP. Ďalej citoval celý rad súdnych rozhodnutí (dovolacích a ústavného súdu) a s poukazom na obsah podaného odvolania namietal arbitrárnosť odvolacieho rozhodnutia, nedoplnenie ním navrhovaného dokazovania, nedostatok dôvodov, nedodržanie aplikácie úplnej apelácie v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd neuviedol, prečo nevyhovel návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania a na jeho výsluch v odvolacom konaní. Rozsiahlo polemizoval s právnymi závermi nižších súdov, spochybňoval správnosť ich rozhodnutí, kritizoval prístup nižších súdov k právnemu posudzovaniu vecí, namietal, že v konaní pred prvostupňovým súdom nedošlo k preukázaniu odôvodnených potrieb maloletých detí, že mu súdom nebolo umožnené splácať dlžne výživné v primeraných mesačných splátkach, že došlo k nesprávnemu určeniu výšky výživného prostredníctvom právnej domnienky v zmysle § 63 ods. 1 ZoR. V neposlednom rade namietal formálne nedoručenie podania matky z 25. júla 2024, o ktorých sa dozvedel pri náhodnom nahliadnutí do e-spisu a na toto podanie reagoval podaním z 25. novembra 2024.

4. Matka vo svojom vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť resp. zamietnuť a priznať jej dovolacie trovy. V podstatnom uviedla, že otec dovolanie poňal ako ďalšie odvolanie. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. e) CSP poukázala na dovolacie rozhodnutie 1Cdo/206/2021 a na závery odvolacieho súdu uvedené v bode 10. jeho dôvodov. V súvislosti s oznámením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia poukázala na to, že „otec dňa 20. 11. 2024 nahliadol do elektronického súdneho spisu dňa a stiahol si Upovedomenie o zverejnení na úradnej tabuli, preto bral termín verejného vyhlásenia rozhodnutia na vedomie“. K ďalším výhradám dovolateľa uviedla, že „odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie ... Dovolateľ ... neuviedol žiadne relevantné námietky, ktoré by mohli zakladať dôvodné pochybnosti o záveroch súdu prvej inštancie, iba bez ďalšieho navrhol vykonanie znaleckého dokazovania a vykonanie jeho výsluchu“. V ďalšom reagovala na dielčie výhrady dovolateľa.

5. Kolízny opatrovník uviedol, že v odvolacom rozhodnutí bol „náležite obsiahnutý skutkový resp. skutočný stav, ktorý súd považoval za rozhodujúci, obsahoval stanoviská účastníkov prerokovanej veci, výsledky prevedeného dokazovania, obsah odvolania a aj právne predpisy a úvahy na základe ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory, ktoré boli dostatočne vysvetlené v odôvodnení rozsudku“.

6. Dovolateľ vo svojej reakcii k vyjadreniu matky a kolízneho opatrovníka poukázal na opodstatnenosť jeho dovolacích výhrad a navrhol jeho dovolaniu vyhovieť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu (účastník konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

8. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP

je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. e) CSP

9. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal, že podľa jeho názoru bol v posudzovanom odvolacom konaní zákonným senátom senát 4CoP a nie senát 23CoP, ktorý o odvolaní vecne rozhodol (bod 3.1.)

10. Podľa § 420 písm. e) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

10.1. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané sudy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

10.2. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP, pričom súdna prax je jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

10.3. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

11. Z obsahu súdneho a elektronického spisu najvyšší súd zistil, že prvostupňovým súdom bola odvolaciemu súdu dňa 08. júla 2024 predložená vec sp. zn. 5P/84/2019, a to v dôsledku podaného odvolania otca vo veci samej proti prvostupňovému rozsudku z 19. januára 2024 č. k. 5P/84/2019-815 v spojení s doplňujúcim rozsudkom z 15. februára 2024 č. k. 5P/84/2019-836 (súčasťou podaného odvolania bol aj návrh otca na vydanie neodkladného opatrenia). Pôvodne bola daná vec (odvolanie vo veci samej), ktorá je predmetom tohto dovolacieho konania, podateľňou odvolacieho súdu po pozitívnej lustrácii zapísaná do senátu 4CoP - JUDr. Ingrid Kalináková. Následne na základe opatrenia predsedníčky odvolacieho súdu z 10. apríla 2024 bola daná vec (odvolanie vo veci samej) náhodným výberom dňa 11. apríla 2024 zapísaná do senátu 23CoP - Mgr. Miloš Kolek, a to s poukazom na bod 2.1.1. písm. b) všeobecných pravidiel prideľovania vecí rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2024 (ďalej len „rozvrh“).

11.1. Podľa bodu 2.1.1. písm. b) rozvrhu zákonným sudcom (samosudcom) v konkrétnej veci je sudca, ktorému bola vec pridelená náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti SR v pomere určenom v tabuľkovej časti rozvrhu práce a sudca určený v súlade s pravidlami určovania zákonného sudcu.

11.2. Podľa bodu 2.2.1. špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu vec zrušená odvolacím súdom a vrátená prvostupňovému súdu a znovu predložená na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania a o súvisiacich výrokoch (vrátane samostatného rozhodovania o trovách konania) sa zapíše do súdneho registra pod novú spisovú značku tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil.

11.3. Podľa bodu 4. špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu vec vybavená „inak“ v odvolacom senáte, resp. vrátená súdu prvej inštancie ako predčasne predložená a znovu predložená na rozhodnutie o tom istom odvolaní sa zapíše do súdneho registra pod novú spisovú značku tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec inak vybavil.

11.4. Podľa bodu 7.1. špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu ak bol v priebehu odvolacieho konania podaný v odvolaní napadnutej veci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 362 Civilného mimosporového poriadku, vec takto podaného návrhu sa zapíše do registra CoPno tomu

odvolaciemu senátu, ktorému napadla vec podaného odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

12. Dôvodom pre zápis náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti SR bolo, že predmetom predchádzajúceho konania (konanie vedené pod sp. zn. 4CoP/70/2023) - na základe ktorého podateľňa pôvodne pozitívne lustrovala podané odvolanie vo veci samej - bolo posúdenie vecnej a právnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o uložení výchovného opatrenia, pričom v teraz posudzovanej veci išlo iný predmet rozhodovania (bod 2.2.1. špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu). Rovnako tak nemohlo ani obstať pridelenie teraz posudzovanej veci do senátu 4CoP na základe predchádzajúceho zápisu návrhu otca na vydanie neodkladného opatrenia do senátu 4CoPno, a to s poukazom na bod 7.1. špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu. V neposlednom rade námietka nezákonných sudcov nemohla materiálne obstať ani na základe skutočnosti, že odvolanie vo veci samej (proti rozsudku č.k. 5P/84/2019-815) už senát pozostávajúci z tých istých odvolacích sudcov (Mgr. Miloš Kolek, JUDr. Katarína Morozová Nemcová a JUDr. Zuzana Biščáková) predtým posudzoval (pozri odvolacie uznesenie zo 16. apríla 2024 sp. zn. 4CoP/44/2024), ktorým odvolací súd vrátil vec prvostupňovému súdu, a to s poukazom na bod 4 špecifických pravidiel prideľovania vecí rozvrhu.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.

15. Otec v dovolaní tiež namietal, že „ako odvolateľ požiadal odvolací súd, aby mu bol termín verejného vyhlásenia rozhodnutia oznámený ... k čomu nedošlo“. V tomto ohľade poukázal na ustanovenie § 219 ods. 3 CSP. Podobne tiež namietal formálne nedoručenie podania matky z 25. júla 2024 (bod 3.2.).

16. Rozsudok súd vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky (§ 219 ods. 1 veta prvá CSP). Vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami (§ 219 ods. 3 CSP).

17. V súvislosti s dovolateľom namietaným nedoručením mu oznámenia termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, o čo požiadal podaním doručeným odvolaciemu súdu 25. novembra 2024 (termín

verejného vyhlásenia rozhodnutia bol stanovený na 26. novembra 2024, pozn.), je postačujúce (iba) uviesť, že toto prípadné porušenie nemohlo naplniť potrebnú intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) už len z toho dôvodu, že dovolateľ sa dňa 20. novembra 2024 preukázateľným spôsobom (č. 1. 1406 spisu) z vlastnej vôle v rámci e-spisu oboznámil s termínom verejného vyhlásenia odvolacieho rozhodnutia, na ktorú skutočnosť poukázal aj odvolací súd (bod 9. jeho dôvodov, in fine).

18. Vyššie uvedené závery platia tiež pre ďalšiu (formálnu) námietku dovolateľa, že mu nebolo doručené podanie matky z 25. júla 2024, keďže sa s týmto oboznámil z vlastnej vôle, nahliadnutím do e-spisu a následnou svojou písomnou reakciou (aj) na toto podanie matky z 25. novembra 2024.

19. V ďalšom dovolateľ, okrem všeobecného spochybňovania správnosti rozhodnutí nižších súdov a kritizovania prístupu nižších súdov k právnomu posudzovaniu veci namietal nedostatok dôvodov, arbitrárnosť, nedoplnenie dokazovania, nedodržanie aplikácie úplnej apelácie v konaní pred odvolacím súdom (bod 3.2.).

20. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

21. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní v zásade nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení

urobených odvolacím súdom, ani prieskumu nim vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci v dostatočnej intenzite nezistil.

22. Podľa čl. 7 veta tretia CMP v záujme hospodárnosti konania a ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania môže súd upustiť od vykonania určitých úkonov alebo prispôbiť ich realizáciu tak, aby dosiahol spravodlivé rozhodnutie vo veci. Podľa čl. 12 CMP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Civilné mimosporové konanie vedie súd. Súd pripravuje pojednávanie (pokiaľ sa nariaďuje), riadi a usmerňuje jeho priebeh, vykonáva dokazovanie. Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že môže celkom alebo sčasti upustiť od vykonania určitých úkonov. V záujme hospodárnosti konania, ako aj čo najrýchlejšieho prejednania veci musí súd nevyhnutne už v priebehu konania selektovať, čo je pre rozhodnutie veci významné a na to sa zameriava. Spomedzi skutkových okolností tvrdených účastníkmi konania (stranami sporu) postupne vyberá tie, ktoré sa javia ako významné. Súd v rámci tejto činnosti môže v priebehu vypočúvania účastníka alebo svedka prípadne aj obmedziť tie ich prednesy, realizácia ktorých by sťažovala naplnenie zmyslu a účelu zákona (čl. 7 veta tretia CMP a čl. 12 CMP). Rovnako tak dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon (čl. 10 ods. 1 CMP), pričom žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 10 ods. 2 CMP). Každý dôkaz hodnotí súd jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli strany (§ 191 CSP).

23. Vo svetle vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, nedostatočne odôvodnený, resp. arbitrárny. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom potvrdil jeho právne závery odôvodňujúce potrebu zvýšenia výživného pre maloleté deti v súdom priznanej výške, a to aj po predložení návrhov na dokazovanie otcom v priebehu odvolacieho konania, keďže otec naďalej virohodne nepreukázal zrejmý rozdiel medzi jeho výdavkami a deklamovaným príjmom, ktorý tieto neustále prevyšujú od doby začiatku konania v roku 2019. Otec po celý čas i teraz hodnoverne nepreukázal celý svoj príjem, a preto bolo správne použitie ustanovenia § 63 ods. 1 ZoR, čo v ďalšom odvolací súd podrobne a dostatočným spôsobom aj vysvetlil (body 15. až 28. jeho dôvodov). Rovnako tak primerane dostatočným spôsobom odvolací súd reagoval aj na odvolacie výhrady otca, podstatné pre rozhodnutie súdu, a to aj pokiaľ išlo o proces dokazovania, keď vzhľadom na celkový postoj otca zvýraznil, že „[p]opri povinnosti súdu zisťovať objektívne skutočnosti danej veci v zmysle tzv. vyšetrovacieho princípu mimosporového súdneho konania, je opodstatnené očakávanie súdneho orgánu, že k tomu mu bude účastníkmi poskytnutá náležitá súčinnosť. V konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nie je úlohou súdu dokázať pri pasivite účastníka, najmä majúcej znaky úmyslu zastierať skutočnosť, že tvrdenia účastníka sú pravdivé, resp. nepravdivé, špeciálne vo vzťahu k určeniu vyživovacej povinnosti, ako v danom prípade, až do úrovne finančného, či majetkového auditu povinného rodiča nariadením znaleckého dokazovania. Dokazovanie predstavuje širokú škálu súdom využívaných prostriedkov na preukázanie potrebných skutočností. Príslušná metodológia dokazovania má za úlohu posunúť finálne zistenia k hranici objektivity, transparentnosti a preskúmateľnosti, pričom dokazovanie môže súd vykonávať ex officio alebo na návrh. Iba súd pri tom rozhoduje o pripustení poskytnutých dôkazov. Platí však, i keď nie absolútne, že každý účastník konania primárne by mal preukázať svoje tvrdenia. Cielené prenášanie bremena dôkazu na súd odporuje zásade hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania. Tu odvolací súd

zdôrazňuje vždy existujúcu možnosť rodičovskej dohody, ktorú zákon uprednostňuje". Z odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súd vychádzal, akými úvahami sa riadil a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie aj primerane dostatočným spôsobom vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolací súd uzatvára, že odvolacím súdom vyslovené právne závery v kontexte so zisteným skutkovým stavom nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené resp. právne nekonformné. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené resp. arbitrárne. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany konania, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

24. V neposlednom rade dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je v zásade relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá.

25. Najvyšší súd pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov súvisiace s konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných, ako vyplýva i z ustanovenia § 26 ZoR, ktorý zmenu rozhodnutia podmieňuje „zmenou pomerov“. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná.

26. Vzhľadom na to, že dovolanie otca smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

27. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.